

UCHWAŁA

Dnia 16 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki

Protokolant sekretarz sądowy Lena Stasiak

przy udziale prokuratora Prokuratury Rejonowej [...] w W. W. J. w imieniu wnioskodawcy Prokuratury Rejonowej w R., po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, na posiedzeniu w dniu 16 września 2025 r., wniosku prokuratora Prokuratury Rejonowej w R. w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokurator Prokuratury Rejonowej w P. w stanie spoczynku X. Y. za czyn z art. 177 § 1 k.k.

na podstawie art. 135 § 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze

uchwalił:

I. zezwolić na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokurator Prokuratury Rejonowej w P. w stanie spoczynku X. Y. za to, że: w dniu 30 czerwca 2023 roku na ulicy [...] w P., woj. [...], kierując samochodem osobowym marki O. o nr rej. [...], umyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, powodując nieumyślnie wypadek, w ten sposób, że wyjeżdżając w warunkach ograniczonej widoczności z posesji na drogę nie zatrzymała się i nie ustąpiła pierwszeństwa małoletniemu K. H. (ur. [...] 2012 r.), poruszającemu się rowerem marki K., w następstwie czego wymieniony małoletni doznał obrażeń ciała w postaci złamania nasad dalszych kości łokciowej i promieniowej lewej, które to obrażenia spowodowały u wymienionego naruszenie czynności narządu ciała oraz rozstrój zdrowia na czas dłuższy niż 7 dni, tj. o czyn wyczerpujący znamiona występku z art. 177 § 1 k.k.;

II. na podstawie art. 98 § 2 k.p.k. odroczyć sporządzenie uzasadnienia uchwały;

III. kosztami postępowania obciążyć Skarb Państwa.

[M. T.]

UZASADNIENIE

Prokurator Prokuratury Rejonowej w R. wniósł o wyrażenie zgody na pociągnięcie prokurator Prokuratury Rejonowej w P. w stanie spoczynku X. Y. do odpowiedzialności karnej za to, że:

w dniu 30 czerwca 2023 roku na ulicy [...] w P., woj. [...], kierując samochodem osobowym marki O. o nr rej. [...], umyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, powodując nieumyślnie wypadek, w ten sposób, że wyjeżdżając w warunkach ograniczonej widoczności z posesji na drogę nie zatrzymała się i nie ustąpiła pierwszeństwa małoletniemu K. H. (ur. [...] 2012 r.), poruszającemu się rowerem marki K., w następstwie czego wymieniony małoletni doznał obrażeń ciała w postaci złamania nasad dalszych kości łokciowej i promieniowej lewej, które to obrażenia spowodowały u wymienionego naruszenie czynności narządu ciała oraz rozstrój zdrowia na czas dłuższy niż 7 dni, tj. o przestępstwo z art. 177 § 1 k.k.

W toku postępowania delibacyjnego objęta wnioskiem prokurator nie ustosunkowała się do treści wniosku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek prokuratora Prokuratury Rejonowej w R. o wyrażenie zgody na pociągnięcie prokurator Prokuratury Rejonowej w P. w stanie spoczynku X. Y. do odpowiedzialności karnej - w świetle zaoferowanej przez wnioskodawcę wraz z

wnioskiem o uchylenie immunitetu formalnego dokumentacji - zasługiwał na uwzględnienie.

Weryfikacja przedłożonego materiału dowodowego - dokonana w kontekście dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez prokurator czynu wyczerpującego znamiona występkę z art. 177 § 1 k.k. - prowadzi bowiem do uznania, iż wersja wydarzeń zaprezentowana przez wnioskodawcę osiąga wymagany przez ustawodawcę stopień uprawdopodobnienia.

Zgodnie z art. 135 § 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, jeśli w świetle zgromadzonego przez wnioskodawcę materiału dowodowego zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie, że prokurator popełnił przestępstwo. W judykaturze podkreśla się, iż dostatecznie uzasadnione podejrzenie dotyczy zarówno popełnienia samego czynu, znamion tego czynu określonych przez odpowiedni przepis ustawy karnej, jak i innych warunków wskazanych w ustawie, a odnoszących się w szczególności do strony podmiotowej i stopnia społecznej szkodliwości czynu.

Istotą postępowania delibacyjnego nie jest zatem dokonanie prawnokarnej oceny zdarzenia będącego przedmiotem postępowania karnego, czy to co do popełnienia przez prokuratora przestępstwa, czy choćby tylko co do zasadności wniesienia oskarżenia, lecz weryfikacja, czy zgromadzone w toku śledztwa dowody dostatecznie uzasadniają podejrzenie, że prokurator ten popełnił przestępstwo, w kontekście art. 313 § 1 k.p.k., a zatem czy uprawnione może być przedstawienie mu zarzutu.

Wskazać nadto należy, iż w postępowaniu o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej winno się podejmować czynności w sposób dwuetapowy. W pierwszej kolejności należy ocenić dowody i dokonać ich analizy prawnej, celem weryfikacji czy istnieje dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa, a po powyższej - pozytywnej - weryfikacji kolejnym obowiązkiem jest dokonanie analizy, czy stopień szkodliwości czynu zabronionego jest wyższy niż znikomy.

W orzecznictwie i doktrynie przyjmuje się przy tym, że immunitet formalny przysługuje również prokuratorom w stanie spoczynku.

W niniejszej sprawie wnioskodawca postulował o wyrażenie zgody na pociągnięcie prokurator objętej wnioskiem do odpowiedzialności karnej w związku z jej zachowaniem jako uczestniczki ruchu drogowego w dniu 30 czerwca 2023 roku. Zasadność uchylenia immunitetu formalnego wnioskodawca upatrywał bowiem w okoliczności, iż prokurator X. Y. umyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym i nieumyślnie spowodowała wypadek drogowy, wskutek którego inny jego uczestnik, tj. małoletni K. H. doznał obrażeń, które naruszyły prawidłowe czynności narządów ciała na okres powyżej 7 dni.

Przedmiotem ochrony art. 177 § 1 k.k. jest jedno z najbardziej fundamentalnych wartości, za jakie należy uznać zdrowie człowieka, jak również bezpieczeństwo w komunikacji, natomiast wymogiem odpowiedzialności karnej za czyn stypizowany w powyższym przepisie jest „naruszenie reguł ostrożnego postępowania z dobrem prawnym”, przy czym „do zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym zaliczyć należy szerokie spektrum reguł postępowania, które zazwyczaj odnosić się będą wprost do konkretnych sytuacji zaistniałych w komunikacji, np. w związku z manewrami wyprzedzania lub wymijania, włączania się do ruchu, ustąpienia pierwszeństwa itp.” (zob. W. Wróbel, A. Zoll Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Część I. Komentarz do art. 117-211a, Kraków 2017, s. 490 – 491). Przestępstwo spowodowania wypadku komunikacyjnego ma charakter skutkowy, a do jego znamion należy spowodowanie co najmniej tzw. średniego uszczerbku na zdrowiu, tj. naruszenia czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia trwający dłużej niż 7 dni. Uszczerbek ten musi nastąpić u innej osoby niż sprawca (zob. J. Lachowski [w:] Kodeks karny. Komentarz, wyd. III, red. V. Konarska-Wrzonek, Warszawa 2020, art. 177).

Spowodowanie skutku „może być tylko wtedy obiektywnie przypisane sprawcy (...) gdy urzeczywistnia w nim niebezpieczeństwo, któremu zapobiec miałyby przestrzeganie naruszonego obowiązku ostrożności” (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2000 r., III KKN 231/98, OSNKW 2000, Nr 5-6, poz. 45). Zawarty w art. 177 k.k. zwrot „chociażby nieumyślnie”, który odnosi się do naruszenia przez sprawcę zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, oznacza, iż sprawca działał z zamiarem naruszenia tych reguł albo naruszenie ich było skutkiem lekkomyślności lub niedbalstwa. Sposób zatem

naruszenia zasad bezpieczeństwa nie rzutuje na stronę podmiotową przestępstwa, ale wpływa na zawartość bezprawia, gdyż jest ono większe w razie umyślnego naruszenia zasad bezpieczeństwa, a mniejsze w razie ich nieumyślnego naruszenia.

Weryfikacja dokumentacji przedstawionej wraz z wnioskiem - dokonana w kontekście przesłanki dostatecznego uprawdopodobnienia realizacji znamion przedmiotowych i podmiotowych czynu zarzucanego prokurator w stanie spoczynku - prowadzi do uznania, iż powyższa stanowi w pełni wystarczający materiał dowodowy i nie zachodzi konieczność jej uzupełniania, pozwalając na uznanie zasadności wniosku o uchylenie immunitetu formalnego.

Zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy pozwala bowiem na ustalenie, iż objęta wnioskiem prokurator, kierując bowiem samochodem osobowym marki O. o nr rej. [...], wyjeżdżając w warunkach ograniczonej widoczności z posesji na drogę, nie zachowała wymaganej szczególnej ostrożności, nie zatrzymała się i nie ustąpiła pierwszeństwa małoletniemu poruszającemu się rowerem, naruszając zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w wyniku czego doszło do potrącenia małoletniego X. Y., który doznał obrażeń ciała na okres powyżej 7 dni, tj. złamania nasad dalszych kości łokciowej i promieniowej lewej.

Za zasadniczą dla uprawdopodobnienia popełnienia powyższego występkę przez objętą wnioskiem prokurator uznać należy przedłożoną dokumentację w postaci akt głównych śledztwa prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową w R. pod sygnaturą akt [...], oraz znajdujące się w powyższych: protokół oględzin miejsca wypadku drogowego (k. 9), protokół oględzin pojazdu marki rower K. (k. 11), protokół oględzin pojazdu marki O. (k. 13), protokół badania stanu trzeźwości X. Y. (k. 7), protokół oględzin zawartości nośnika cyfrowego (k. 21), dokumentacja medyczna X. Y. sporządzona w związku ze zdarzeniem drogowym z dnia 30 czerwca 2023 r. (k. 34), opinia lekarska w zakresie obrażeń ciała odniesionych przez X. Y. (k. 66), plan zdarzenia drogowego wraz z dokumentacją fotograficzną (k. 76 i 77) oraz opinia biegłego sądowego w zakresie techniki samochodowej i ruchu drogowego z dnia 15 grudnia 2023 r. (k. 93) wraz z opinią uzupełniającą (k. 119).

Zaznaczenia wymaga przy tym, iż wprawdzie analizowana warstwa dowodowa wskazuje, że małoletni przyczynił się do zaistnienia zdarzenia drogowego, jednakże bezpośredni związek przyczynowy z zaistnieniem i przebiegiem wypadku miały nieprawidłowości popełnione przez kierującą pojazdem marki O. (brak podjęcia czynności hamowania i upewnienia się o możliwości bezpiecznego wykonania manewru oraz brak ustąpienia pierwszeństwa w warunkach ograniczonej widoczności), przy czym przedłożone opinie zostały sporządzone przez podmioty dysponujące wiadomościami specjalistycznymi i przy wykorzystaniu powszechnie akceptowanych metod badawczych.

Analiza zarzucanego popełnienia przestępstwa, przez pryzmat przytoczonych uprzednio opinii biegłych, wskazuje na wysokie prawdopodobieństwo niezachowania zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym przez objętą wnioskiem prokurator. Istnieje zatem co najmniej dostateczne prawdopodobieństwo, że mogła ona niewłaściwie ocenić sytuację i spóźnić się z reakcją na działania innego uczestnika ruchu, kierującego rowerem.

Wnioskodawca wykazał zatem w sposób dostateczny związek normatywny między zachowaniem objętej wnioskiem prokurator, a skutkiem w postaci spowodowania nieumyślnego wypadku drogowego, w którym małoletni doznał obrażeń ciała na czas przekraczający 7 dni.

Sąd Najwyższy miał jednocześnie w polu widzenia, że czyn zarzucany prokuratorowi może być uznany za przestępstwo jedynie w sytuacji, gdy jego społeczna szkodliwość jest wyższa niż znikoma, co wprost wynika z przepisu art. 1 § 2 k.k. Społeczna szkodliwość podlega zatem takiej samej ocenie w zakresie dostatecznego uprawdopodobnienia (dostatecznie uzasadnionego podejrzenia), jak popełnienie czynu oraz poszczególne znamiona ustawowe, wyznaczające konkretny typ czynu zabronionego. Sąd Najwyższy podziela przy tym pogląd, iż aby odmówić wyrażenia zgody na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, znikomy stopień społecznej szkodliwości czynu na etapie postępowania immunitetowego musi się jawić jako jednoznaczny, nie budzący wątpliwości, ewidentny (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 16 maja 2018 r., SNO 18/18, LEX nr 2515772). Na stopień społecznej szkodliwości mają natomiast wpływ wskazane w art. 115 § 2 k.k. okoliczności podmiotowe i przedmiotowe odnoszące się do czynu,

to jest: rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, waga naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywacja sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia.

Wprawdzie ustawodawca, tworząc typ przestępstwa, określony w art. 177 § 1 k.k., niewątpliwie nie przesądził o społecznej szkodliwości konkretnego czynu formalnie wyczerpującego znamiona tego występku, jednakże na kanwie rozpoznawanej sprawy nie sposób przyjąć, iż analizowany czyn cechuje się znikomym stopniem szkodliwości społecznej. Podkreślenia wymaga bowiem, iż doszło nie tylko do naruszenia dobra prawem chronionego w postaci bezpieczeństwa w komunikacji, ale przede wszystkim zdrowia człowieka, stanowiącego wartość podlegającą szczególnej przecież ochronie. W sytuacji doznania zatem przez małoletniego obrażeń wyczerpujących dyspozycję art. 177 § 1 k.k., nie sposób zaakceptować pogląd, iż szkoda wyrządzona dobrom prawnym jest minimalna.

Mając na uwadze, iż uprawdopodobnione zostało w stopniu osiagającym poziom określony w art. 135 § 5 ustawy Prawo o prokuraturze, że prokurator swoim zachowaniem wypełniła znamiona występkę z art. 177 § 1 k.k., uzasadnionym jest zezwolenie na pociągnięcie prokurator w stanie spoczynku X. Y. do odpowiedzialności karnej.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji uchwały, obciążając kosztami postępowania Skarb Państwa.

[M. T.]

[r.g.]